

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 1 z 9

ODDIEL 1: Identifikácia látky/zmesi a spoločnosti/podniku

1.1. Identifikátor produktu

NATURAL METHIONAL

Názov látky: NATURAL METHIONAL
Č. CAS: 3268-49-3

1.2. Relevantné identifikované použitia látky alebo zmesi a použitia, ktoré sa neodporúčajú

Použitie látky/zmesi

Výhradne pre arómy pre potraviny a krmivá

1.3. Údaje o dodávateľovi karty bezpečnostných údajov

Firma:	Axxence Aromatic GmbH	
Ulica:	Tackenweide 28	
Miesto:	D-46446 Emmerich am Rhein	
Telefón:	+ 49 2822 68561 0	Telefax: + 49 2822 68561 39
E-mail:	info@axxence.com	
Partner na konzultáciu:	Safety Team	Telefón: + 49 2822 68561 0
E-mail:	safety-documentation@axxence.com	
Internet:	www.axxence.de	
Informačné oddelenie:	Safety Management	

1.4. Núdzové telefónne číslo:

+49 2822 68561 99

ODDIEL 2: Identifikácia nebezpečnosti

2.1. Klasifikácia látky alebo zmesi

UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

Akútna toxicita: Acute Tox. 3 (dermálne)
Akútna toxicita: Acute Tox. 4 (inhalačne)
Akútna toxicita: Acute Tox. 4 (orálne)
Žieravosť/dráždivosť kože: Skin Irrit. 2
Vážne poškodenie očí/podráždenie očí: Eye Dam. 1
Respiračná/kožná senzibilizácia: Skin Sens. 1
Nebezpečnosť pre vodné prostredie: Aquatic Acute 2

2.2. Prvky označovania

UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

Výstražné slovo: Nebezpečenstvo

Piktogramy:

Výstražné upozornenia

H227	Vznietlivá kvapalina.
H302+H332	Zdraviu škodlivý pri požití alebo vdýchnutí.
H311	Toxický pri kontakte s pokožkou.
H315	Dráždi kožu.
H317	Môže vyvolať alergickú kožnú reakciu.
H318	Spôsobuje vážne poškodenie očí.
H401	Toxický pre vodné organizmy.

Bezpečnostné upozornenia

P210 Uchovávať mimo dosahu tepla, horúcich povrchov, iskier, otvoreného ohňa a iných zdrojov zapálenia. Nefajčiť.

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 2 z 9

P261	Zabráňte vdychovaniu prachu/dymu/plynu/hmly/pár/aerosólov.
P264	Po manipulácii starostlivo umyte Ruky.
P270	Pri používaní výrobku nejedzte, nepite ani nefajčite.
P271	Používajte iba na voľnom priestranstve alebo v dobre vetranom priestore.
P272	Je zakázané vyniesť kontaminovaný pracovný odev z pracoviska.
P273	Zabráňte uvoľneniu do životného prostredia.
P280	Noste ochranné rukavice/ochranný odev/ochranné okuliare/ochranu tváre/prostriedky na ochranu sluchu.
P301+P317	PO POŽITÍ: Vyhľadajte lekársku pomoc.
P330	Vypláchnite ústa.
P302+P352	PRI KONTAKTE S POKOŽKOU: umyte veľkým množstvom vody.
P333+P317	Ak sa prejaví podráždenie pokožky alebo sa vytvorí vyrážky: Vyhľadajte lekársku pomoc.
P361+P364	Všetky kontaminované časti odevu okamžite vyzlečte a pred ďalším použitím vyperte.
P304+P340	PO VDÝCHNUTÍ: Presuňte osobu na čerstvý vzduch a umožnite jej pohodlne dýchať.
P317	Vyhľadajte lekársku pomoc.
P305+P354+P338	PO ZASIAHNUTÍ OČÍ: Okamžite opláchnite vodou v trvaní niekoľkých minút. Ak používate kontaktné oovky a ak je to možné, odstráňte ich. Pokračujte vo vyplachovaní.
P317	Vyhľadajte lekársku pomoc.
P403	Uchovávajte na dobre vetranom mieste.
P405	Uchovávajte uzamknuté.
P501	Zneškodnite obsah/nádobu Organický odpad.

2.3. Iná nebezpečnosť

Nie sú k dispozícii žiadne informácie.

ODDIEL 3: Zloženie/informácie o zložkách**3.1. Látky**

Sumárny vzorec:	C4 H8 OS
Molekulárna hmotnosť:	104,17 g/mol

Relevantné ingrediencie

Č. CAS	Označenie	Podiel
	Klasifikácia (UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10))	
3268-49-3	NATURAL METHIONAL	100 %
	Acute Tox. 3, Acute Tox. 4, Acute Tox. 4, Skin Irrit. 2, Eye Dam. 1, Skin Sens. 1, Aquatic Acute 2; H311 H332 H302 H315 H318 H317 H401	

ODDIEL 4: Opatrenia prvej pomoci**4.1. Opis opatrení prvej pomoci****Všeobecné inštrukcie**

Poskytovateľ prvej pomoci: Dbajte na vlastnú bezpečnosť! Zasiahnutého z nebezpečnej oblasti vyberte a uložte do ľahu.

Pri vdýchnutí

Zabezpečte prívod čerstvého vzduchu. Pri dýchacích ťažkostiach alebo zastavení dýchania poskytnite umelé dýchanie. Lekárske vyšetrenie nevyhnutné.

Pri kontakte s pokožkou

Po kontakte s pokožkou je potrebné ju umyť veľkým množstvom Voda a mydlo. Všetky kontaminované časti odevu okamžite vyzlečte a pred ďalším použitím vyperte. Okamžite privolajte lekára.

Pri kontakte s očami

Po kontakte s očami okamžite opláchnite tečúcou vodou otvorené viečko po dobu 10 až 15 minút a vyhľadajte očnému lekárovi.

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 3 z 9

Pri požití

Pri vracaní dbajte na nebezpečenstvo aspirácie.

4.2. Najdôležitejšie príznaky a účinky, akútne aj oneskorené

Nie sú k dispozícii žiadne informácie.

4.3. Údaj o akejkoľvek potrebe okamžitej lekárskej starostlivosti a osobitného ošetrovania

Symptomatické ošetrovanie.

ODDIEL 5: Protipožiarne opatrenia

5.1. Hasiace prostriedky

Vhodné hasiace prostriedky

Hasiace opatrenia prispôbiť podmienkam prostredia.

Pena / Kyslíčnik uhličitý (CO₂) / Hasiaci prášok

5.2. Osobitné druhy nebezpečnosti vyplývajúce z látky alebo zo zmesi

Nezápalný. Výpary môžu tvoriť so vzduchom výbušné zmesi.

5.3. Pokyny pre požiarnikov

Noste respirátor nezávislý na okolitom vzduchu a odev chrániaci pred chemikáliami. Celoochranný odev.

Ďalšie inštrukcie

Na ochranu osôb a chladenie nádob nasadiť v ohrozenej oblasti striekajúci prúd vody. Plyny/výpary/hmlu zrazte prúdom vody. Kontaminovanú vodu na hasenie požiaru zbierajte oddelene. Nedovoľte, aby vnikla do kanalizácie alebo podzemných vôd.

ODDIEL 6: Opatrenia pri náhodnom uvoľnení

6.1. Osobné bezpečnostné opatrenia, ochranné vybavenie a núdzové postupy

Všeobecné pokyny

Dbajte na dostatočné vetranie. Nevdychujte plyn/dym/pary/aerosóly. Zabráňte kontaktu s pokožkou, očami a odevom. Používajte osobnú ochrannú výbavu.

6.2. Bezpečnostné opatrenia pre životné prostredie

Zabrániť úniku do kanalizácie a vôd.

6.3. Metódy a materiál na zabránenie šíreniu a vyčistenie

Na čistenie

Pozbierať materiálom absorbujúcim tekutiny (piesok, štrk, kyselinový a univerzálny viazač). S pozbieraným materiálom zaobchádzajte podľa odseku likvidácie odpadu.

Ďalšie informácie

Pozbierať materiálom absorbujúcim tekutiny (piesok, štrk, kyselinový a univerzálny viazač). S pozbieraným materiálom zaobchádzajte podľa odseku likvidácie odpadu.

6.4. Odkaz na iné oddiely

Bezpečná manipulácia: pozri oddiel 7

Osobná ochrana: pozri oddiel 8

Likvidácia: pozri oddiel 13

ODDIEL 7: Zaobchádzanie a skladovanie

7.1. Bezpečnostné opatrenia na bezpečné zaobchádzanie

Inštrukcie na bezpečnú manipuláciu

Pri otvorení styku sa majú podľa možnosti použiť zariadenia s lokálnym odsávaním. Nevdychujte plyn/dym/pary/aerosóly.

Inštrukcie na ochranu pred vznikom požiaru a výbuchu

Nie sú potrebné žiadne špeciálne protipožiarne opatrenia.

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 4 z 9

Pokyny týkajúce sa všeobecnej hygieny v pracovnom prostredí

Okamžite si vyzlečte znečistený, kontaminovaný odev. Vypracujte a dodržiavajte plán na ochranu pokožky! Pred prestávkami a po skončení práce si dôkladne umyte ruky a tvár, prípadne sa osprchujte. Na pracovisku nejeste, nepiť, nefajčiť a nesmrkať. Okamžite si vyzlečte znečistený, kontaminovaný odev. Vypracujte a dodržiavajte plán na ochranu pokožky! Pred prestávkami a po skončení práce si dôkladne umyte ruky a tvár, prípadne sa osprchujte. Na pracovisku nejeste, nepiť, nefajčiť a nesmrkať.

7.2. Podmienky na bezpečné skladovanie vrátane akejkoľvek nekompatibility

Požiadavky na skladovacie priestory a nádoby

Uchovávať nádobu tesne uzavretú. Uchovávať uzamknuté. Skladovať na mieste, ku ktorému majú prístup len oprávnené osoby. Zaisťte dostatočné vetranie a bodové odsávanie na kritických miestach.

Pokyny k spoločnému skladovaniu

Nie sú potrebné žiadne špeciálne bezpečnostné opatrenia.

ODDIEL 8: Kontroly expozície/osobná ochrana

8.1. Kontrolné parametre

8.2. Kontroly expozície

Primerané technické zabezpečenie

Pri otvorení styku sa majú podľa možnosti použiť zariadenia s lokálnym odsávaním. Nevдыхajte plyn/dym/pary/aerosóly.

Individuálne ochranné opatrenia, ako napríklad osobné ochranné prostriedky

Ochrana očí/tváre

Vhodná ochrana očí: košíkové okuliare.

Ochrana rúk

Pri styku s pracovnými chemikáliami by mali byť použité len ochranné rukavice proti chemikáliám s označením CE vrátane štvormiestneho overeného čísla. Prevedenie ochranných protichemických rukavíc je potrebné vybrať špecificky pre prácu v závislosti od koncentrácie a množstva nebezpečných látok. Odporúča sa, konzultovať s výrobcom rukavíc odolnosť hore uvedených ochranných rukavíc proti chemikáliám pre špeciálne použitie. Vhodný typ rukavíc NBR (Nitrilový kaučuk) + Prírodné vlákno (napr. bavlna)
Vhodný typ rukavíc NBR (Nitrilový kaučuk) + Prírodné vlákno (napr. bavlna)

Ochrana pokožky

Používanie ochranného odevu.

Ochrana dýchacieho ústrojenstva

V prípade nedostatočného vetrania používajte ochranu dýchacích ciest.

ODDIEL 9: Fyzikálne a chemické vlastnosti

9.1. Informácie o základných fyzikálnych a chemických vlastnostiach

Fyzikálny stav:	Kvapalný
Farba:	
Teplota topenia/tuhnutia:	-75 °C
Teplota varu alebo počiatočná teplota varu	170 °C
a rozmedzie teploty varu:	
Horľavosť:	nepoužiteľné
	nepoužiteľné
Dolný limit výbušnosti:	nie je stanovené
Horný limit výbušnosti:	nie je stanovené

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 5 z 9

Teplota vzplanutia:	63 °C
Teplota samovznietenia:	255 °C
Teplota rozkladu:	nie je stanovené
Hodnota pH:	nie je stanovené
Kinematická viskozita: (pri 10 °C)	1,49 mm²/s
Rozpustnosť vo vode: (pri 20 °C)	170 g/l
Rozpustnosť v iných rozpúšťadlách nie je stanovené	
Rozdeľovacia konštanta:	0,35
Tlak pary: (pri 20 °C)	0,53 hPa
Tlak pary: (pri 27 °C)	1 hPa
Hustota (pri 20 °C):	1,04 g/cm³
Relatívna hustota pár: (pri 20 °C)	3,6

9.2. Iné informácie

Informácie týkajúce sa tried fyzikálnej nebezpečnosti

Výbušné vlastnosti

nie výbušný podľa EÚ A.14

Oxidačné vlastnosti

Produkt nie je: podporujúci horenie.

Ostatné bezpečnostné charakteristiky

Relatívna rýchlosť odparovania:

nie je stanovené

Obsah tuhého telesa:

0%

Dynamická viskozita:

1,55 mPa·s

(pri 10 °C)

ODDIEL 10: Stabilita a reaktivita

10.1. Reaktivita

Nevzniká žiadna nebezpečná reakcia pri zaobchádzaní a skladovaní podľa určenia.

10.2. Chemická stabilita

Výrobok je stály pri skladovaní pri normálnych teplotách okolia.

10.3. Možnosť nebezpečných reakcií

Nie sú známe žiadne nebezpečné reakcie.

10.4. Podmienky, ktorým sa treba vyhnúť

žiadna

10.5. Nekompatibilné materiály

Nie sú k dispozícii žiadne informácie.

10.6. Nebezpečné produkty rozkladu

Nie sú známe žiadne nebezpečné dekompozičné výrobky.

ODDIEL 11: Toxikologické informácie

11.1. Informácie o toxikologických účinkoch

Akútna toxicita

Toxický pri kontakte s pokožkou.

Škodlivý po požití.

Škodlivý pri vdýchnutí.

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 6 z 9

Č. CAS	Označenie				
	Proces expozície	Dávka	Druh	Zdroj	Metóda
3268-49-3	NATURAL METHIONAL				
	orálne	LD50 1050 mg/kg	Potkan	REACH registration	OECD 401
	dermálne	LD50 777 mg/kg	Králik	REACH registration	OECD 402 similar
	inhalačne výpary	ATE 11 mg/l			
	inhalačne (4 h) prach/hmla	LC50 4,84 mg/l	Potkan		OECD 403

Žieravosť a dráždivosť

Žieravosť/dráždivosť kože: Dráždi kožu.

Vážne poškodenie očí/podráždenie očí: Spôsobuje vážne poškodenie očí.

Senzibilizačný účinok

Môže vyvolať alergickú kožnú reakciu. (NATURAL METHIONAL)

Karcinogénne, mutagénne ako aj schopnosť reprodukcie ohrozujúce účinky

Mutagenita zárodočných buniek: Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Karcinogenita: Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Reprodukčná toxicita: Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Toxicita pre špecifický cieľový orgán (STOT) - jednorazová expozícia

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Toxicita pre špecifický cieľový orgán (STOT) - opakovaná expozícia

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Aspiračná nebezpečnosť.

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

11.2. Informácie o inej nebezpečnosti**Vlastnosti endokrinných disruptorov (rozvracačov)**

Nie sú k dispozícii žiadne informácie.

ODDIEL 12: Ekologické informácie**12.1. Toxicita**

Produkt nie je: Ekotoxický.

Č. CAS	Označenie					
	Toxicita pre vodné prostredie	Dávka	[h] [d]	Druh	Zdroj	Metóda
3268-49-3	NATURAL METHIONAL					
	Akútna toxicita pre ryby	LC50 7 mg/l	96 h	Danio rerio (danio pruhované)	REACH registration	OCDE 203
	Akútna toxicita rias	ErC50 5,7 mg/l	72 h	Desmodesmus subspicatus	REACH registration	OECD 201
	Akútna toxicita crustacea	EC50 4,5 mg/l	48 h	Dafnia magna (veľká vodná blcha)	REACH registration	OECD 202

12.2. Perzistencia a degradovateľnosť

Produkt nebol overený.

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 7 z 9

Č. CAS	Označenie			
	Metóda	Hodnota	d	Zdroj
	Hodnotení			
3268-49-3	NATURAL METHIONAL			
	EU C4-A	92%	28	REACH Registration
	Readily Biodegradable			
	EU C4-A	75%	14	REACH Registration
	Readily Biodegradable			
	EU C4-A	5-8%	2	REACH Registration
	Readily Biodegradable			

12.3. Bioakumulačný potenciál

Produkt nebol overený.

Rozdeľovací koeficient n-oktanol/voda

Č. CAS	Označenie	Log Pow
3268-49-3	NATURAL METHIONAL	0,35

12.4. Mobilita v pôde

Produkt nebol overený.

12.6. Vlastnosti endokrinných disruptorov (rozvracačov)

Táto látka nemá vlastnosti endokrinných disruptorov vo vzťahu k iným ako cieľovým organizmom.

12.7. Iné nepriaznivé účinky

Nie sú k dispozícii žiadne informácie.

Všeobecné údaje

Zabráňte uvoľneniu do životného prostredia.

ODDIEL 13: Opatrenia pri zneškodňovaní**13.1. Metódy spracovania odpadu****Informácie o zneškodňovaní**

Zabrániť úniku do kanalizácie a vôd. Odpad zlikvidujte podľa úradných predpisov.

Likvidácia nevyčistených obalov a doporučené čistiace prostriedky

Nebezpečný odpad podľa Smernice 2008/98/ES (rámcová smernica o odpadoch). S kontaminovanými obalmi sa nakladá ako s látkou.

ODDIEL 14: Informácie o doprave**Nármorná preprava (IMDG)****14.1. Číslo OSN alebo identifikačné**

UN 2785

číslo:**14.2. Správne expedičné označenie**

4-THIAPENTANAL

OSN:**14.3. Trieda, resp. triedy**

6.1

nebezpečnosti pre dopravu:**14.4. Obalová skupina:**

III

Bezpečnostné značky:

6.1

Posebne doložbe:

-

Obmedzené množstvá (LQ):

5 L

Vyňaté množstvá:

E1

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 8 z 9

EmS:

F-A, S-A

Vzdušná preprava ICAO-TI a IATA-DGR

14.1. Číslo OSN alebo identifikačné

UN 2785

Číslo:

14.2. Správne expedičné označenie

4-THIAPENTANAL

OSN:

14.3. Trieda, resp. triedy

6.1

nebezpečnosti pre dopravu:

14.4. Obalová skupina:

III

Bezpečnostné značky:

6.1

Obmedzené množstvá (LQ) osobné

2 L

dopravné lietadlá:

Passenger LQ:

Y642

Vyňaté množstvá:

E1

IATA-Baliace inštrukcie pre osobné dopravné lietadlá:

655

IATA-Maximálne množstvo osobné dopravné lietadlá:

60 L

IATA-Baliace inštrukcie pre preparavovaný náklad:

663

IATA-Maximálne množstvo preparavovaný náklad:

220 L

14.5. Nebezpečnosť pre životné prostredie

NEBEZPEČNOSŤ PRE ŽIVOTNÉ

Nie

PROSTREDIE:

14.6. Osobitné bezpečnostné opatrenia pre užívateľa

Pozor: Akútna toxicita.

14.7. Národná preprava hromadného nákladu podľa nástrojov IMO

nepoužiteľné

ODDIEL 15: Regulačné informácie

Národné predpisy

Pracovné obmedzenie:

Dbajte na pracovné obmedzenie neplnoletých osôb podľa zákona (94/33/ES). Dbajte na pracovné obmedzenie podľa zákona (92/85/EHS) na ochranu budúcich a dojčiacich matiek.

Rezorpcia pokožkou/senzibilizácia:

Lahko preniká cez vrchnú vrstvu pokožky a spôsobuje otravu. Vyvoláva nadmernú precitlivosť alergického charakteru.

ODDIEL 16: Iné informácie

Karta bezpečnostných údajov

podľa UN-GHS (ST/SG/AC.10/11/Rev.10)

NATURAL METHIONAL

Prepracované dňa: 14.12.2022

Katalógové číslo: 274700WW

Strana 9 z 9

Skratky a akronymy

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route
(European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
IATA: International Air Transport Association
GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals
EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
ELINCS: European List of Notified Chemical Substances
CAS: Chemical Abstracts Service
LC50: Lethal concentration, 50%
LD50: Lethal dose, 50%
CLP: Classification, labelling and Packaging
REACH: Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals
GHS: Globally Harmonised System of Classification, Labelling and Packaging of Chemicals
UN: United Nations
DNEL: Derived No Effect Level
DMEL: Derived Minimal Effect Level
PNEC: Predicted No Effect Concentration
ATE: Acute toxicity estimate
LL50: Lethal loading, 50%
EL50: Effect loading, 50%
EC50: Effective Concentration 50%
ErC50: Effective Concentration 50%, growth rate
NOEC: No Observed Effect Concentration
BCF: Bio-concentration factor
PBT: persistent, bioaccumulative, toxic
vPvB: very persistent, very bioaccumulative
RID: Regulations concerning the international carriage of dangerous goods by rail
ADN: European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways
(Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par voies de navigation intérieures)
EmS: Emergency Schedules
MFAG: Medical First Aid Guide
ICAO: International Civil Aviation Organization
MARPOL: International Convention for the Prevention of Marine Pollution from Ships
IBC: Intermediate Bulk Container
VOC: Volatile Organic Compounds
SVHC: Substance of Very High Concern
Pre skratky a akronymy pozri tabuľku na <http://abbrev.esdscom.eu>
Skratky a akronymy pozri v ECHA: Usmernenia k požiadavkám na informácie a k hodnoteniu chemickej bezpečnosti, kapitola R.20 (zoznam pojmov a skratiek).

Ďalšie informácie

Údaje sú založené na dnešnom stave našich znalostí, nepredstavujú ale žiadnu záruku za vlastnosti výrobku a nedávajú základ žiadnemu právnemu vzťahu. Súčasné zákony a nariadenia musí príjemca našich výrobkov dodržiavať vo svojej vlastnej zodpovednosti.